Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Demografia historyczna

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów archiwistyka, zarządzanie dokumentacją i infobrokerstwo	**Cykl dydaktyczny** 2025/26
Specjalność -	**Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się** Zaliczenie bez oceny
Jednostka organizacyjna Instytut Historii i Archiwistyki	**Języki wykładowe** polski
Poziom studiów I stopnia	**Obligatoryjność** Fakultatywny
Forma studiów studia stacjonarne	**Blok zajęciowy** Przedmioty/bloki obieralne
Profil studiów ogólnoakademicki	

Koordynator zajęć	Mateusz Wyżga
Prowadzący zajęcia	Mateusz Wyżga

Okres Semestr 3	**Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się** Zaliczenie bez oceny **Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia** • Ćwiczenia audytoryjne: 30, Zaliczenie bez oceny	**Liczba punktów ECTS** 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Celem kształcenia jest zapoznanie studentów ze stosowaniem metod demografii historycznej dla poznania rozwoju ludnościowego w przeszłości i rodziny dawnej. Dotyczy głównie następujących aspektów: stan zaludnienia, struktura ludności według płci, wieku i stanu cywilnego, struktura społeczno-zawodowa ludności, rodzinne gospodarstwo domowe, ruch naturalny ludności, migracje ludności. Kurs zapoznaje z technikami tworzenia baz danych na podstawie źródeł historycznych, jak również ich interpretacji pod kątem demografii przeszłości.

Wymagania wstępne

Podstawy arkusza kalkulacyjnego (np. Ms Excel).

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy:			
W1	Posiada wiedzę o przedmiocie demografii historycznej, rozwoju tej nauki i jej wiodących metodach oraz wykorzystywanych materiałach źródłowych.	K_W02, K_W03, K_W07, K_W09	Wyniki badań
W2	Student opanował i poprawnie posługuje się terminologią dotyczącą źródeł i metod analizy demograficznej.	K_W01, K_W02	Wyniki badań
W3	Student zapoznał się z zagadnieniami stanu zaludnienia, struktury ludności według płci, wieku i stanu cywilnego, rodziny i gospodarstwa domowego, ruchu naturalnego ludności, migracji, struktury społeczno-zawodowej ludności.	K_W03	Wyniki badań
Umiejętności:			
U1	Umiejętność stosowania metod demografii historycznej w badaniach naukowych.	K_U02, K_U05, K_U06	Wyniki badań
U2	Wykorzystywanie elektronicznych baz danych przy opracowywaniu danych masowych.	K_U02, K_U05, K_U06	Wyniki badań
U3	Student analizuje uzyskane tą drogą wyniki i przygotowuje wnioski.	K_U05, K_U06	Wyniki badań
Kompetencji społecznych:			
K1	Student rozumie konieczność przestrzegania norm etycznych w badaniach demografii historycznej.	K_K01, K_K03	Wyniki badań
K2	Ma kompetencje w zakresie analizy i szacunku zjawisk demograficznych, w debatach nad rolą procesów ludnościowych.	K_K01, K_K04	Wyniki badań

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Przedmiot demografii historycznej – od nauki pomocniczej historii do samodzielności.	W1, U1, K1, K2	Ćwiczenia audytoryjne
2.	Przegląd badań światowych i polskich.	W1, W2, U3, K2	Ćwiczenia audytoryjne
3.	Źródła i metody analizy demograficznej.	W1, W2, U1, K1, K2	Ćwiczenia audytoryjne
4.	Stan zaludnienia.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia audytoryjne
5.	Struktura ludności według płci, wieku i stanu cywilnego, struktura społeczno-zawodowa ludności.	W1, U1, U2, U3, K2	Ćwiczenia audytoryjne

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
6.	Ruch naturalny ludności: śluby, urodzenia, zgony.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, K2	Ćwiczenia audytoryjne
7.	Rodzina i gospodarstwo domowe.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, K2	Ćwiczenia audytoryjne
8.	Migracje ludności.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, K2	Ćwiczenia audytoryjne
9.	Budowa bazy danych na podstawie źródeł archiwalnych.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia audytoryjne

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia audytoryjne	Dyskusja, Ćwiczenia laboratoryjne, Projekt

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia audytoryjne	Zaliczenie bez oceny. Do uzyskania zaliczenia wymagana jest aktywność na zajęciach i napisanie pracy zaliczeniowej spełniającej wymogi postawione przez prowadzącego zajęcia (stanowi ją baza danych o objętości minimum 100 rekordów na podstawie wskazanych przez prowadzącego lub uzgodnionych z nim przez studenta źródeł masowych jak np. księgi metrykalne lub spis ludności). Dozwolone są dwie nieobecności, a każdą następną należy zaliczyć podczas dyżuru u prowadzącego. 30% nieusprawiedliwionych nieobecności uniemożliwia zaliczenie zajęć. Przydatne linki do źródeł, na których można zbudować bazę danych: https://skanoteka.genealodzy.pl/ https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/wyszukiwanie-akt-metrykalnych https://caak.upjp2.edu.pl/ https://metryki.genbaza.pl/index/list https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/jednostka/-/jednostka/3059371

Literatura

Obowiązkowa

1. C. Kuklo, Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej, Warszawa 2009.
2. C. Kuklo, Człowieczy los w Europie wczesnonowożytnej, Białystok 2026.
3. M. Okólski, Demografia. Podstawowe pojęcia procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie, Warszawa 2004.

Dodatkowa

1. I. Gieysztorowa, Wstęp do demografii staropolskiej, Warszawa 1976.
2. M. Kopczyński, Studia nad rodziną chłopską w Koronie w XVII-XVIII wieku, Warszawa 1998.
3. R. Poniat, Służba domowa w miastach na ziemiach polskich od połowy XVIII do końca XIX wieku, Warszawa 2014.
4. M. Wyżga, Homo movens. Mobilność chłopów w mikroregionie krakowskim w XVI-XVIII wieku, Kraków 2019.
5. P. Eberhard, Fazy rozwoju demograficznego Polski, "Roczniki Nauk Społecznych" 6, 42, 2014, s. 135-160.
6. K. Zamorski, Transformacja demograficzna w Galicji na tle przemian ludnościowych innych obszarów Europy Środkowej w drugiej połowie XIX i na początku XX w., Kraków 1991.
7. M. Szołtysek, Teoria rodziny w ujęciu Petera Lassleta i The Cambridge Group - “angielska tajna broń”, jej krytycy i jej “długie trwanie,” PDP 24, 2003, s. 7–44.
8. P. Miodunka, Chłopi południowej Małopolski wobec kryzysów żywnościowych od XVII do połowy XIX wieku, Kraków 2024.
9. B. Ogórek, Niezatarte piętno?: wpływ I wojny światowej na ludność miasta Krakowa, Kraków 2018.
10. A. Walaszek, Migracje Europejczyków: 1650–1914, Kraków 2007.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	**Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć**
Ćwiczenia audytoryjne	30
Pozostałe godziny w kontakcie	10
Studiowanie literatury	15
Przygotowanie projektu	20
Łączny nakład pracy studenta	**Liczba godzin** 75
Liczba punktów ECTS	**ECTS** 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut